
Kisvárdai Várszínház és Művészetek Háza

4600 Kisvárd, Flórián tér 20.

tel.: 45/405-239., fax: 500-451.

e-mail: kisvarda.szhaz@t-online.hu

A Kisvárdai Várszínház és Művészetek Háza 2014. június 20. és 28. között rendezte meg a Magyar Színházak XXVI. Kisvárdai Fesztiválját.

Színházi előadások és szakmai program

A programba kerülő előadásokat Stuber Andrea válogatta azokból a produkciókból, melyeket a színházak 2013. márciusa után 2014. február végéig mutattak be. Az erdélyi színházak szemlélésénél Köllő Katalin volt segítségére.

A tavalyi jubileumi fesztivál után mindenképpen szerettük volna a rendezvényt egy kissé „felrázni”, új elszántsággal, friss nekibuzdulással kívántuk egyfelől erősíteni a szakmaiságot, másfelől csábítóvá, hasznossá, élvezetessé és építővé tenni a résztvevők és a közönség számára. Ezt a célkitűzést érzésünk szerint sikerült is megvalósítanunk. A koncertekkel, kiállításokkal színesített rendezvénytársorozat gazdag színházi előadása összesen huszonnégy előadást tartalmazott, ebből tizennyolc képezte a versenyprogram részét. Így átlagosan napi három versenyelőadás volt a programban, amely jelentős megterhelés azon szakmai nézők számára – a zsűri tagjai, szakmai beszélgetések résztvevői, tudósítók, riporterek, kritikusok – akik az összes versenyprodukciót végignézték. Körülbelül a maximuma volt annak, amit egy hét alatt nézőként teljesíteni lehetett „károsodás” vagy elfásulás nélkül.

Az előadásokat három helyszínen: Művészetek Háza színháztermében, a Rákóczi-Stúdióban és a szabadtéri Várszínhádon tartottuk meg (utóbbin főként a versenyen kívüli előadásokat). A fesztivál programját az előzetesen tervezetthez képest több ponton kellett módosítani ilyen-olyan okok miatt. A kézdivásárhelyi Városi Színház saját vezetősége döntött úgy, hogy nincs olyan vállalható produkciójuk, amelyet elhozhatnának Kisvárdára. A székelyudvarhelyi színház *A dzsungel könyve* előadása technikai okok miatt nem valósulhatott itt meg. A *Kőműves Kelemen* előadást pedig egyik főszereplőjének hibás egyeztetése miatt nem tudtuk bemutatni. A felsoroltakon kívül a válogató szívesen Kisvárdára invitálta volna – versenyen kívül – a szabadkai Béres Márta és Mészáros Gábor *Radnóti-estjét*, a sepsiszentgyörgyi Derzsi Dezső *Hogyan ettem kutyát*-produkcióját. Elképzelhető lett volna a sepsiszentgyörgyi Stúdió M *Esetlenségünk krónikája* című

előadásának fellépte is, illetve kolozsvári független színházi produkciók (Parallel; Advertego;), ezek végül helyszín, és főleg időhiány miatt nem kerültek a programba.

A versenyelőadások napi programba szervezése talán némiképp véletlenszerűen, de igen szerencsésen történt: az egy-egy napra jutó 2-3 előadás olykor tematikusan kapcsolódott egymáshoz, máskor viszont éppen megfelelően nyújtott változatosságot, pl. két „nyomasztóbb” látélet után következett egy stílusosan színesebb, témájában elütőbb, hangulatában derűsebb. Érdekes tapasztalás volt, hogy az előadások egymásutánjában vált feltűnővé például az, milyen nagymértékben van jelen az életünkben a verbális és a fizikai durvaság, a testi erőszak s ennek következtében az életünk színházi ábrázolásában is erősen teret kér.

Az ésszerűség azt diktálta, hogy azok a társulatok, amelyek több produkciójukkal is meghívást nyertek a versenyprogramba, hozzávetőleg egymás után, egymást követő napokon lépjenek fel. Ennek lett az a következménye, hogy a fesztivál egy hete legalább két, markáns szakaszra tagolódott. Az elején a marosvásárhelyiek szereplései kapcsán Székely Csaba-napok bontakoztak ki (*Hogyne, drágám!; Alkésztisz; Szeretik a banánt, elvtársak?*), a második etapban pedig a szabadkaiak váltak szinte „díszvendéggé”, hiszen több különböző műfajban is megmutathatták kiválóságukat. (*A halál nem bicikli, hogy ellopják tőled* – kamaradráma; *Vörös* – minden szempontból nagy jelentőségű közös vállalat, koprodukció a budapesti Katona József Színházzal; *Van valami bejelenténivalója*; - egyszemélyes „stand up” történelmi show; *Tapasztalt asszony* – briliáns társulati érényeket mutató gender-revü.)

Stuber Andrea válogatásának vonulatát így fogalmazta meg: produkciók egész sorozatában mutatkozott fontos témának az, hogy a kortárs magyar írók, drámaírók, szövegalkotók miként tekintenek történelmi közelmúltunkra, s ezt miként transzformálja hatásos színházi előadássá az alkotócsapat. Ennek ragyogó példája volt a marosvásárhelyi Yorick Stúdióban született *Szeretik a banánt, elvtársak?*, amely Székely Csaba rádiójátékából változott monodramává Sebestyén Aba szuggesztív előadásában. Egyszemzőgű, személyes ábrázolása, emlékezete a Ceausescu-érának. Pontosan

illeszkedett mellé az off programba meghívott *Egy komcsi nyanya vagyok!* című Dan Lungu-mű Csoma Judit virtuóz előadásában – sajnos a művésznő technikai okok miatt lemondta a fellépést. Háromrészes kvázi sorozattá a *Van valami bejelenténivalója?* előadásával bővült a „privát félmúlt” blokk, mely szintén monodarab, visszanezés ugyanarra az időre a Vajdaságban.

Az idei fesztivál versenyen kívüli programjába több magyarországi társulatot is meghívtunk. Előadásaik egyeztetése elég hosszasan folyamatot igényelt, lévén, hogy a „normál” színházi évad június közepével véget ért, de azért sikerült olyan előadásokat megszerezni, melyeket igencsak nagy érdeklődés kísért: József Attila Színház: *Hattyúdál*; debreceni Csokonai Színház: *Légy jó mindhaláig*; Orlai Produkció: *Római vakáció* és *Gyógyír északi szélre*. Ezeknek az előadásoknak a bemutatása beváltotta előzetes terveinket, mely szerint nemcsak a szakmai, hanem a nagyközönség számára is vonzó előadások jelenjenek meg a fesztiválon. (Elképzelésünk helyessége leginkább a jegyelőadás ugrásszerű növekedésében tükröződött.)

A színházi programot végig élénk, az elmúlt évekhez képest jóval nagyobb érdeklődés kísérte. A nézőterek legtöbbször tele voltak, csak elvétve lehetett üres helyeket találni. A fesztivál alatti helyi szakmai visszhang kedvezőnek bizonyult - azok a határon túli színházak, akik a fellépésük előtt, illetve után megnézték más produkciókat, elégedettek voltak azzal, amit láttak. Többen hangsúlyozták, hogy igen változatos, de egyaránt izgalmas, erőteljes előadásokat láttak. A kisvárdai publikum felől is igen jó vélemények érkeztek, ennek figyelemreméltó jeleként értékelhető, hogy a közönségzsűri az Újvidéki Színház *A patkányok* előadásának ítélte díját.

A kisvárdai fesztiválon való fellépés - mint mindig, amikor egy produkció kimozdul abból a színházi térből, melyben megszületett – óhatatlanul engedményekkel, kompromisszumokkal jár és csak ritkán fordul elő, hogy a vendégfellépés keretében a produkció eléri saját, otthoni határfokát. Ebből a szempontból váratlanul sikeresnek bizonyult az idei fesztivál. Természetesen most is akadtak olyan előadások, amelyek

rosszabbul mentek, mint otthon, (például a csíkszeredai *A revizor*, vagy a gyergyószentmiklósi *Murlin Murlo*), de összességében nem ez volt a jellemző. Például a szabadkai *Az ember komédiája* még jobb előadásnak bizonyult Kisvárdán, mint Budapesten az Átriumban. Ez a színvonalbiztosság abból is adódhat, hogy a határon túli magyar társulatok már alaposan ismerik az itteni játszóhelyeket, eleve tudják, mit hogyan lehetséges ide adaptálni. Ebben különösen rutinos és leleményes a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház társulata, amelynek jeles bemutatóit – idén a *Hamletet* – Bocsárdi László rendező mindig nagyon inspiráló módon tudja elhelyezni a Művészetek Háza nagyszínpadának terében. Különösen szerencsésen, mondhatni: tökéletesen választott helyszínt magának a Vajdasági Tanyaszínház az *Ilja próféta* című előadáshoz. A Vár oldalában kialakított tér és annak pompás bejátszása bizonyára hozzájárult a produkció hangos sikeréhez és ennek nyomán a fődíjhoz.

A háromtagú szakmai zsűri (Gothár Péter, Láng Annamária és Koltai Tamás) feladatát úgy fogta fel, hogy mindent gondosan végignézett, majd nyilvános kommunikációba nem bocsátkozott (éjszakai élet, délelőtti szakmai beszélgetések). A díjak kiosztásában aztán imponálóan határozottan, gyorsan és bátran működtek a zsűritagok, semmiféle vélt vagy létező elvárásnak nem kívánván megfelelni.

A hagyományoknak megfelelően ismét volt minden nap délelőttjén Szakmai Klub, ahol az előző nap látott előadásokról folyt a beszélgetés az alkotók és érdeklődők részvételével. A szakmai beszélgetések e sorozatát szinte hibátlanul eredményesnek, jó hangulatúnak, hasznosnak és konstruktívnek mondhatjuk. A beszélgetéseket vezető Szűcs Katalin Ágnes a tőle megszokott szeretettel, hozzáértéssel és (minden vonatkozásban) érzékenyen végezte munkáját. A klubban állandó hozzászólóként meghívott Kocsis Pál felkérése jó gondolatnak bizonyult, tökéletesen bevált. Egyrészt azért, mert az ő színészi szemlélete és kíváncsisága a korábbiakhoz képest új látószöveget biztosított, másrészt mert rendkívül meggondoltan, körültekintően beszélt, tisztában lévén az alkotók lelkiállapotával, érzékenységgel és fogékonyságával. További komoly nyereséget jelentettek az olyan felkért hozzászólók, mint Faragó Zsuzsa, vagy Forgách András.

Ebben az évben is megjelent a fesztivál napilapja, a Kisvárdai Lapok, melynek példányai most is pillanatok alatt elfogytak. Szerkesztői: *Sebestyén Rita* és *Varga Anikó*; valamint munkatársai: *Adorjáni Panna*, *Bíró Árpád*, *Kovács Bea*, *Köllő Kata* és *László Beáta Lídia* fáradhatatlanul végezték az éjszakába nyúló munkát. Az újság kritikákat közölt a fesztiválon bemutatott előadásokról, interjúkat egy-egy nevesebb résztvevővel, beszámolt a szakmai beszélgetésekről.

Sajnos pénzhiány miatt az idén nem tudtuk meghívni a határon túli színművészeti főiskolásokat, pedig két nagyon érdekes workshopot is terveztünk volna számukra: „Testhasználat/Testtudat – A test mint elsődleges kifejezőeszköz *Widder Kristóf* fizikai rendező, koreográfus vezetésével; illetve „Színész – Az érzelmek atlétája” *Bács Miklós* színművész vezetésével. Ők meg is tették az előkészületeket a programra. Reméljük, a jövőben erre még sort keríthetünk, mivel e workshopok fontos részét képezték volna fesztiválunk szakmai erősödésének.

Kísérőprogramok, egyéb összetevők

A fesztivál nulladik napján, június 20-án szabadtéri könnyűzenei koncertet tartottuk a két évvel ezelőtt átadott sétálóutcában *Vásáry André*, *Kállay-Saunders András* és *Kasza Tibor* fellépésével. Erre a napra gyerekeknek, családoknak szóló programokat (arcfestés, ingyenes városnéző kisvonat) is szerveztünk, hogy minél inkább felhívjuk városunk és térségünk lakosságának figyelmét a fesztiválra.

Három kiállítást szerveztünk, mely a fesztiválhoz kapcsolódott. A Magyar Színházi Társaság, az OSZMI és a Nonprofit Társadalomkutató Egyesület vándorkiállítása hozzánk is megérkezett, „... vagy nem lenni” címmel a magyar holokauszt színházi áldozatainak állított méltó emléket. Sor került *Kiss Borának*, a csíkszeredai Csíki Játékszín színésznőjének „Álmot a világnak – Álmot az Álomvilágnak” című, különleges hangulatú festményeit bemutató kiállításra. Megrendeztük „Napról Napra” című hagyományos, minden nap bővülő fotókiállításunkat, mely a fesztivál eseményei, pillanat- és hangulatképeit vonultatta fel – a fotókat *Szkárossy Zsuzsa* készítette.

A legifjabb színházlátogatók kedvéért hívtuk meg a nagyváradi Szigligeti Színház Lilliput Társulatát a Kormos képpel mutogat című bábelőadással, melyet kétszer mutattak be.

A fesztivál zárónapján rendeztük meg a IV. Kisvárdai Rockmaratont, mely fellépési lehetőség a kisvárdai és környékbeli, feltörekvő, fiatal rockegyütteseknek.

Fontos célkitűzésünk volt ez év elején a fesztivál szervezési kérdéseinek körében az, hogy a rendezvény „találkozó” jellegét erősítsük, visszaidézzük a kezdetek legendás közösségi hangulatát, amelyről korábban fesztiválunk híres volt. Sajnos a pályázati összegek csökkenésével (valamint a résztvevők egyéb elfoglaltságai, próbák, nyári vendéjátékok, utaztatási nehézségek miatt) azt nem tudtuk megvalósítani, hogy minden színháztól 3-3 fő végig itt lehessen. Egy nagyon fontos dolgot viszont sikerült megoldani városunk önkormányzatának segítségével: az étkezés kérdését. A sokszor késő éjszakába nyúló előadások, díszletépítések és bontások miatt a társulatok már korábban is felvetették a reggelizés és vacsorázás visszavezetését a fesztiválra. Mivel a szálláshelyek nagy részén ezt nem lehetett megoldani, ezért a Művészetek Háza megújult és szép parkjában egy nagyméretű, igényesen berendezett sátorban, kifogástalan tálalással biztosítottuk minden nap a reggelit 8-tól 11 óráig, illetve a vacsorát 18-tól 22 óráig. A résztvevők egytől egyik boldogan vették igénybe és nagyra értékelték ezt a régi-új szolgáltatást. Az étkezési lehetőségen kívül kellemes tartózkodási helyet is jelentett a sátor, ahol egy kávé vagy üdítő mellett beszélgethettek a társulatok tagjai a délelőtti Szakmai Klub kezdetéig, illetve esténként az előadások, programok előtt-alatt.

A program technikai adatai:

Ideje: 2014. június 20-28.

Szervező: Kisvárdai Várszínház és Művészetek Háza

A programok helye: a Művészetek Háza színházterme és egyéb helyiségei; Várszínpad; Rákóczi-stúdió; Flórián tér; Szent László út.

A programok száma: előadások és kísérőprogramok:

-24 színházi előadás

- két koncert összesen 10 fellépővel

-3 kiállítás

-1 gasztronómiai bemutató

Látogatók száma: a fesztivál ideje alatt bemutatott színházi előadások látogatóinak száma:4.320 fő

A kiállítások, koncertek, belépődíj nélkül megrendezett programok látogatóinak száma:2400 fő.

A közreműködők száma:

-részvevő társulatok tagjai: kb. 750 fő

-újságírók, kritikusok, szakmai meghívottak: 70 fő

A rendezvény lebonyolítói: a Kisvárdai Várszínház és Művészetek Háza dolgozói létszáma 17 fő, de a megnövekedett feladatok és a több helyszín miatt rajtuk kívül még több mint 30 személy segédkezett a programok lebonyolításában (csoportkísérők, információsok, gépkocsivezetők, fotósok, videósok, nézőtéri ügyeletesek, takarítók, programfelelősök, stb.) Nagy segítséget jelentett az iskolai közösségi szolgálatban részt vevő diákok tevékenykedése is.

A színházi fesztivál anyagai (program, szereposztások, szinopszisok, a díjazottak névsora, a Kisvárdai Lapok) megtalálható a www.kisvarda.szhaz.hu weboldalon, az előadásokról programokról készült fotók a „Galéria” menüpont „Fesztivál” pontja alatt tekinthetőek meg.

Kisvárdá, 2014. augusztus 25.